01
02
03

Microsoft® Most Valuable Professional

Data Community Trójmiasto
meetup #34 · Gdynia

FabCon Barcelona 2026: co było, co dojechało, czego jeszcze nie ma

dr Estera Kot

Microsoft MVP · Data Platform · Real-Time Analytics & Ontology · wcześniej Principal PM w zespole Microsoft Fabric

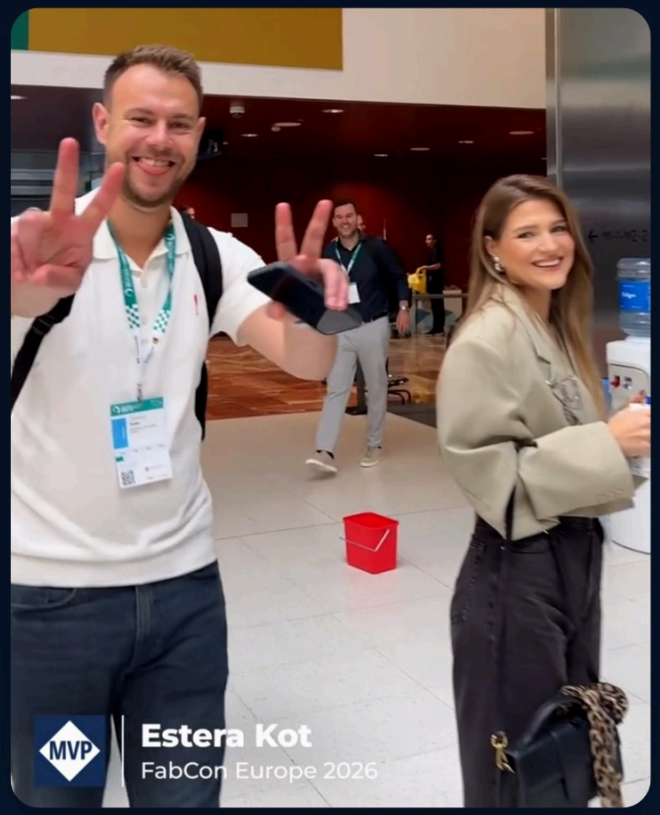
21 października 2026, 18:00

Data Community Trójmiasto, meetup #34
DNV, ul. Łużycka 6E, Gdynia

01
02
03

FABCON EUROPE 2026 · BARCELONA

Prosto z keynote. Do czterech z tych tematów wrócimy dziś na osobnych slajdach.

Otwarcie keynote, 8:47

Sala główna, 9:57

Microsoft IQ · **slajd 10**

Database Hub w Fabric · **slajd 14**

Microsoft przejmuje Osmos · **slajd 13**

On-Demand Billing i F0 · **slajd 20**

Trzeci europejski FabCon i pierwszy SQLCon. Keynote otworzył Arun Ulag, szef Azure Data w Microsoft.

01

02

03

FABCON EUROPE 2026

Jedno pytanie do siedmiu osób z Microsoft: co ma zrobić data engineer, który jeszcze nie używa AI?

> „W świecie AI wciąż liczy się doświadczenie, które wnosisz. AI napisze kod, ale nie zbuduje ekosystemu, jaki chcesz dać klientom."
>
> Ajith Shetty, Fabric Spark Engineering

> „AI ma być asystentem, a nie zastępować własnego krytycznego myślenia."
>
> Amanjeet Singh, Fabric Customer Advisory Team

01

02

03

Fabric stał się platformą dla agentów.
Czy nasze ustawienia za tym nadążają?

01
02
03

Cztery pytania i cztery etykiety: GA, PREVIEW, ROADMAPA, TBC.

01
Co było
Fabric przed Barceloną

02
Co dojechało
Nowości z etykietą GA albo preview

03
Czego jeszcze nie ma
Roadmapa bez upiększeń

04
Co to dla nas znaczy
Od czego zacząć

LEGENDA ETYKIET

GA ogólnie dostępne

PREVIEW wersja zapoznawcza

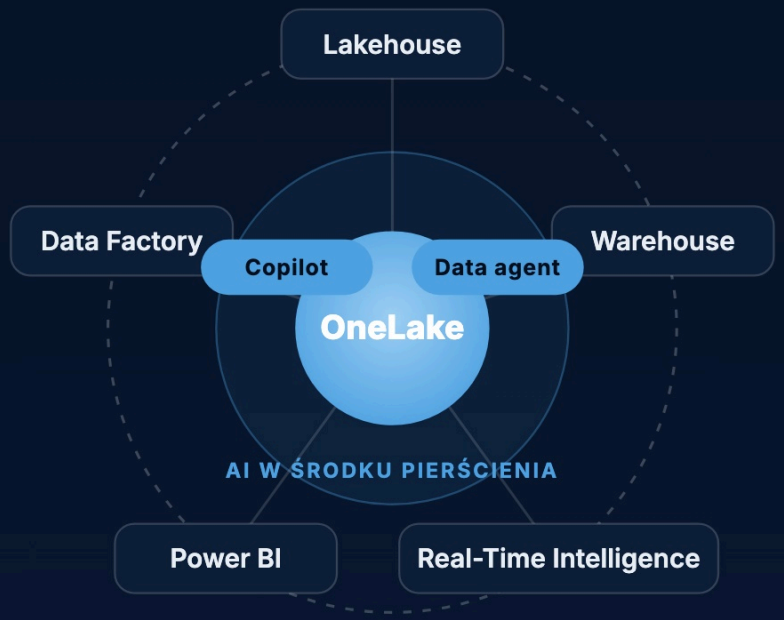
ROADMAPA zapowiedziane, bez daty

TBC status do potwierdzenia

01
02
03

CZĘŚĆ 1 · CO BYŁO

Przed Barceloną Copilot i data agent działały wewnątrz Fabric. Odpowiedź nie wychodziła poza platformę.

1. **OneLake w środku.** Wokół niego workloady: Lakehouse, Warehouse, Real-Time Intelligence, Power BI, Data Factory.

2. **Copilot i data agent siedziały w środku pierścienia.** Pytaliśmy w Fabric i odpowiedź zostawała w Fabric.

01
02
03

CZĘŚĆ 1 · CO BYŁO

Po Barcelonie Fabric odpowiada też na pytania spoza platformy: z Copilot Chat, klientów MCP i Foundry.

PRZED

Pytamy Copilota w raporcie Power BI

- Odpowiedź zostaje w Fabric.
- Odbiorcą danych jest człowiek, który patrzy na raport.

PO

Agenci pytają Fabric z zewnątrz

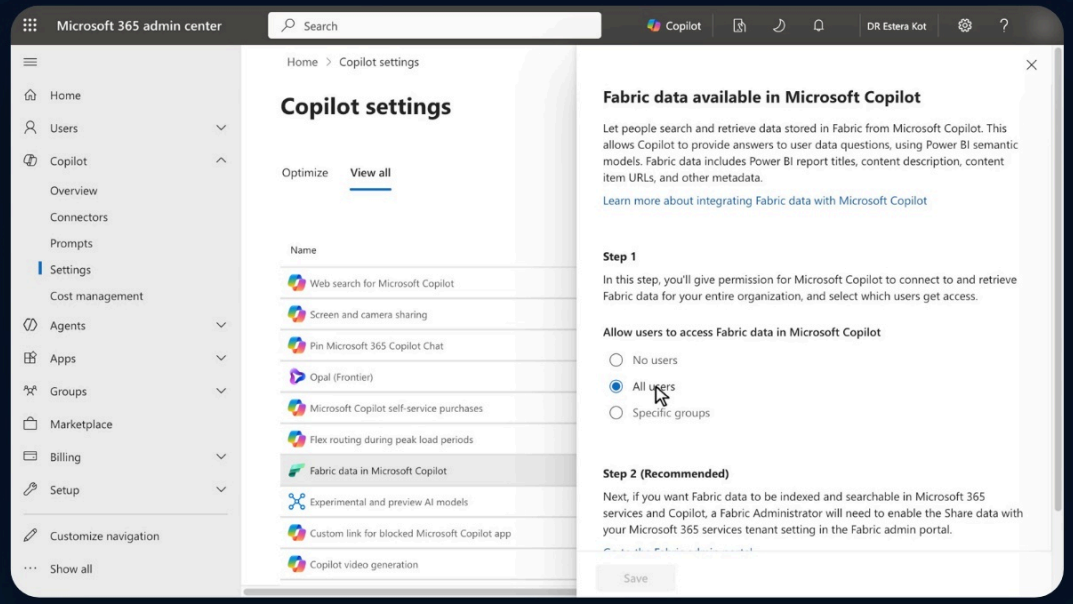
- Pytania przychodzą z Microsoft 365 Copilot Chat, z klientów MCP i z Foundry.
- Głównym odbiorcą danych staje się agent.

Fabric przestał być tylko miejscem, w którym zadajemy pytania. Stał się źródłem, z którego agenci biorą odpowiedzi.

CZĘŚĆ 1 · CO BYŁO

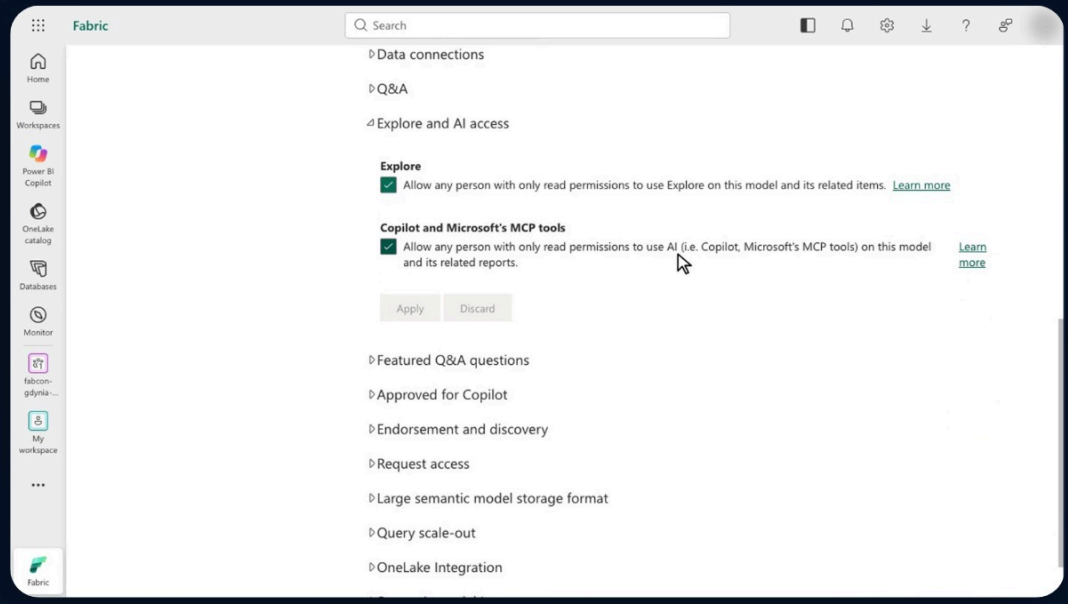
Dwa ustawienia domyślnie włączone w każdym tenancie. Kto z nas je sprawdził?

GA **Dostęp Microsoft 365 Copilot do danych Power BI**

Ustawienie „Fabric data in Microsoft Copilot" w Microsoft 365 admin center, **domyślnie włączone dla wszystkich**.

GA **Ustawienie AI na modelu semantycznym**

Kto ma tylko prawo do odczytu, może używać Copilota, Copilot Chat, Cowork, data agenta i narzędzi MCP. **Domyślnie włączone.**

> Ustawienie nie przechodzi na modele łańcuchowe, czyli zbudowane na tym modelu.

CZĘŚĆ 2 · CO DOJECHAŁO

Barcelona otworzyła troje drzwi, którymi dane wychodzą z Fabric do agentów.

3

1

Microsoft 365 Copilot Chat i Cowork

Użytkownik pyta w czacie, a Fabric IQ odpowiada z modelu semantycznego, nad którym mamy kontrolę.

GA

2

Serwery MCP

Klient MCP odpytuje Fabric IQ. Core MCP zakłada workspace'y i elementy w imieniu użytkownika.

GA TBC

3

Copilot Studio i OneLake Table Read API

Data agent działa jako narzędzie innego agenta. Aplikacja czyta tabele Delta i Iceberg przez REST, a OneLake security filtruje wynik.

GA PREVIEW

Każde z tych drzwi pilnuje uprawnień użytkownika. Pytanie brzmi: kto je ustawił?

CZĘŚĆ 2 · DRZWI 1 Z 3

Drzwi 1: Copilot Chat odpytuje model semantyczny przez Fabric IQ w imieniu użytkownika.

GA Fabric IQ w Copilot Chat i Cowork

Zadajemy pytanie biznesowe w Copilot Chat, a odpowiedź przychodzi z modelu semantycznego, nad którym mamy kontrolę. **Bez dodatkowych opłat za tokeny AI.**

> **Czyli:** zapytania z czatu nadal zużywają naszą capacity. Nie ma tylko osobnego rachunku za tokeny.

> Ograniczenie: odpowiedź jest tak dobra, jak opisy i synonimy w modelu. Wersja „code experience" trafi najpierw do programu Frontier.

CZĘŚĆ 2 · DRZWI 2 Z 3

Drzwi 2: Fabric IQ MCP tylko czyta dane. Core MCP może zmieniać tenant: 15 z 27 jego narzędzi zapisuje zmiany.

2

GA Fabric IQ MCP

Fabric IQ MCP · fabriciq.svc.cloud.microsoft/v1/mcp/FabricIQ

```
# serwer tylko do odczytu, uprawnienia i RLS użytkownika
$ python3 fabric_iq_mcp.py tools
6 tools, read-only server: ValueSearch, ResolveFabricItem, DiscoverArtifacts,
GetReportMetadata, ExecuteQuery, GetSemanticModelSchema
$ python3 fabric_iq_mcp.py discover "Oud RnD"
  Oud RnD        Semantic Model   fabcon-gdynia-demo    HighlyRelevant
$ python3 fabric_iq_mcp.py dax "Oud RnD" 'EVALUATE
SUMMARIZECOLUMNS(formulas[formula_name], "Preferencja %", [Avg first choice
%]) ORDER BY [Preferencja %] DESC'
  formula_name        Preferencja %
  Oud Saffron S-7     68.0
  Oud Rose            57.0
  Oud Daylight        53.0
  Oud Plantation      52.5
  Oud Amber           51.0
  Oud Classic         48.0
```

Czyta. Ma 6 narzędzi, wszystkie tylko do odczytu: wyszukiwanie, schemat modelu, zapytanie DAX. Odpowiedź pochodzi z danych i respektuje uprawnienia użytkownika.

TBC Core MCP

Fabric Core MCP · api.fabric.microsoft.com/v1/mcp/core

```
# zdalny serwer MCP, token z Entra ID
$ python3 fabric_mcp.py init
FabricMCPServer 13.0.28519.813  protocol 2025-11-25
$ python3 fabric_mcp.py tools
27 tools: 12 read-only, 15 write
write: create_workspace, update_workspace, delete_workspace,
add_workspace_role, update_workspace_role, delete_workspace_role,
create_item, update_item, delete_item, update_item_definition,
bulk_move_items, create_folder, update_folder, delete_folder, move_folder
$ python3 fabric_mcp.py call list_workspaces
  My workspace          Personal
  prod                  Workspace
  RequestId: 1d1eb479-181c-4388-9b66-2925593e843c
```

Zmienia. Ma 27 narzędzi, 15 z nich zapisuje zmiany w workspace'ach, elementach i uprawnieniach. Logowanie przez OAuth 2.0 z Entra ID, **każda operacja trafia do logu audytu**.

> Cytat z Learn, w tłumaczeniu: „klienci autonomiczni lub źle skonfigurowani mogą wykonać operacje destrukcyjne, MCP nie ma standardowego zabezpieczenia, a klient

01
02
03

CZĘŚĆ 2 · DRZWI 3 Z 3

Drzwi 3: data agent jako narzędzie w Copilot Studio i odczyt tabel Delta przez REST.

3

GA **Data agenty w Copilot Studio**

NAGRANIE · 20 S

Data agent z Fabric działa jako narzędzie agenta w Copilot Studio i w odpowiedzi pokazuje wizualizację.

> Tematy (topics) w data agentach są jeszcze w preview.

PREVIEW **OneLake Table Read API**

OneLake table read API (preview) · onelake.table.fabric.microsoft.com

```
# aplikacja czyta tabelę Delta przez REST, bez klastra, z OneLake security
$ python3 table_read.py preference_trials
formula_id,panel_segment,n_testers,first_choice_pct
POST /read -> 1 stream(s), Apache Arrow, 7 rows, columns: formula_id,
panel_segment, n_testers, first_choice_pct
  OB-101            gulf              36               48.0
  OB-102            gulf              36               57.0
  OB-103            export            40               51.0
  OB-104            export            40               68.0
  OB-105            gulf              32               44.0
  OB-105            gulf              32               61.0
  OB-106            gulf              30               53.0
```

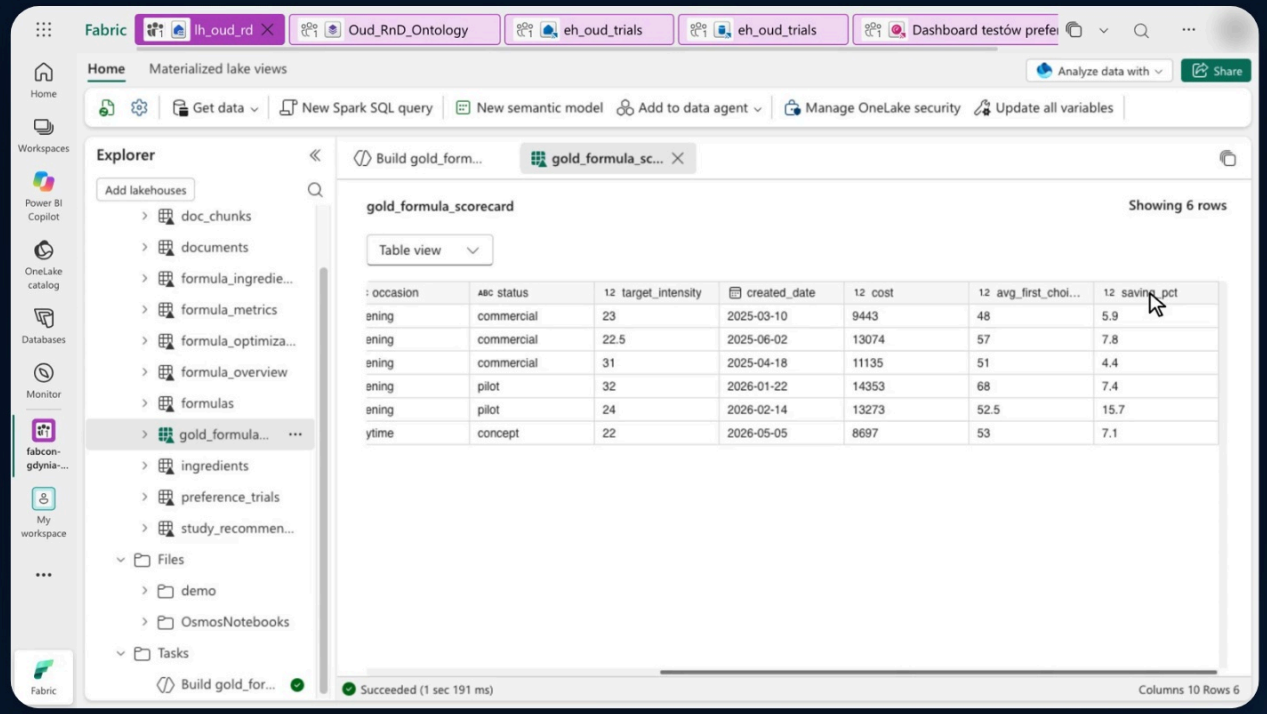
Aplikacja czyta tabelę Delta albo Iceberg przez REST, a **OneLake security filtruje wiersze i kolumny przy każdym zapytaniu**.

> **Czyli:** tabelę przeczyta każda aplikacja, która wyśle zapytanie HTTP z tokenem Entra ID. Bez klastra Spark, bez SQL endpointu, bez kopii danych. Dostępu pilnują wyłącznie uprawnienia OneLake security.

CZĘŚĆ 2 · CO DOJECHAŁO

Osmos sam planuje zadanie, uruchamia je na SparkCore i sprawdza wynik. Granicą pozostają uprawnienia OneLake.

PREVIEW Project Osmos

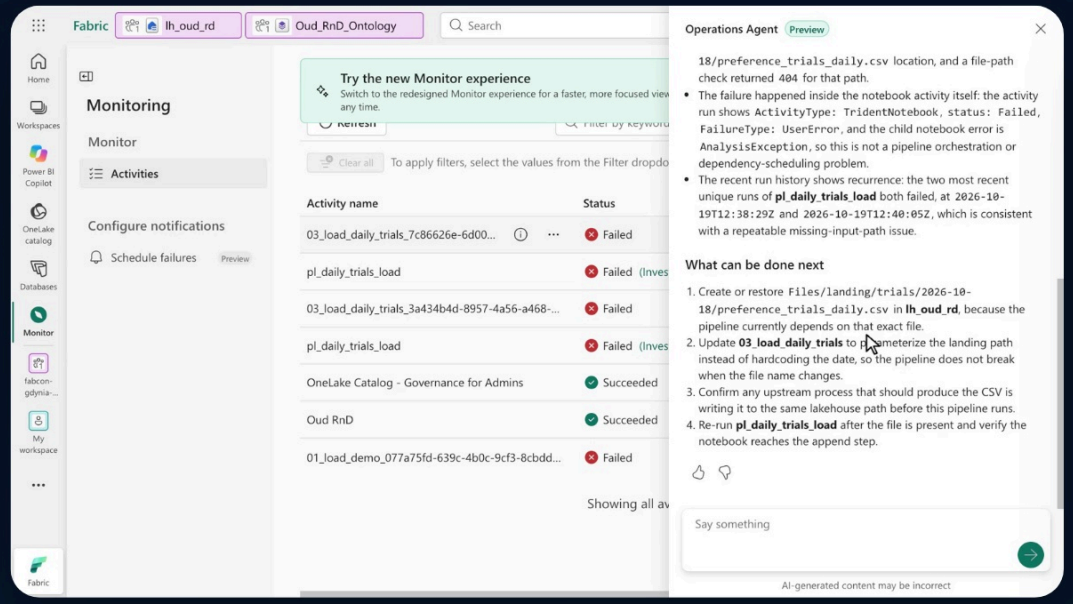
Agent planuje, wykonuje i sprawdza zadanie inżynierskie w Fabric na SparkCore. Uruchamiamy go z GitHub Copilot CLI, Claude Code albo Codex. **Zadania są trwałe, można do nich wrócić.**

> Zabezpieczenia: granica uprawnień, wzorzec zapisu, zasady ponownego uruchomienia, ewolucja schematu. Uprawnienia Fabric i OneLake wyznaczają, co agent może zrobić.

CZĘŚĆ 2 · CO DOJECHAŁO

Agent operacyjny tylko czyta dane z Monitor hub. Agentów baz danych jeszcze nie ma.

PREVIEW

Agent analizuje przyczynę nieudanego uruchomienia pipeline'u prosto z Monitor hub.

> Działa tylko do odczytu, w imieniu zalogowanego użytkownika. Wymaga roli Contributor i włączonego workspace monitoring.

ROADMAPA Agenci baz danych

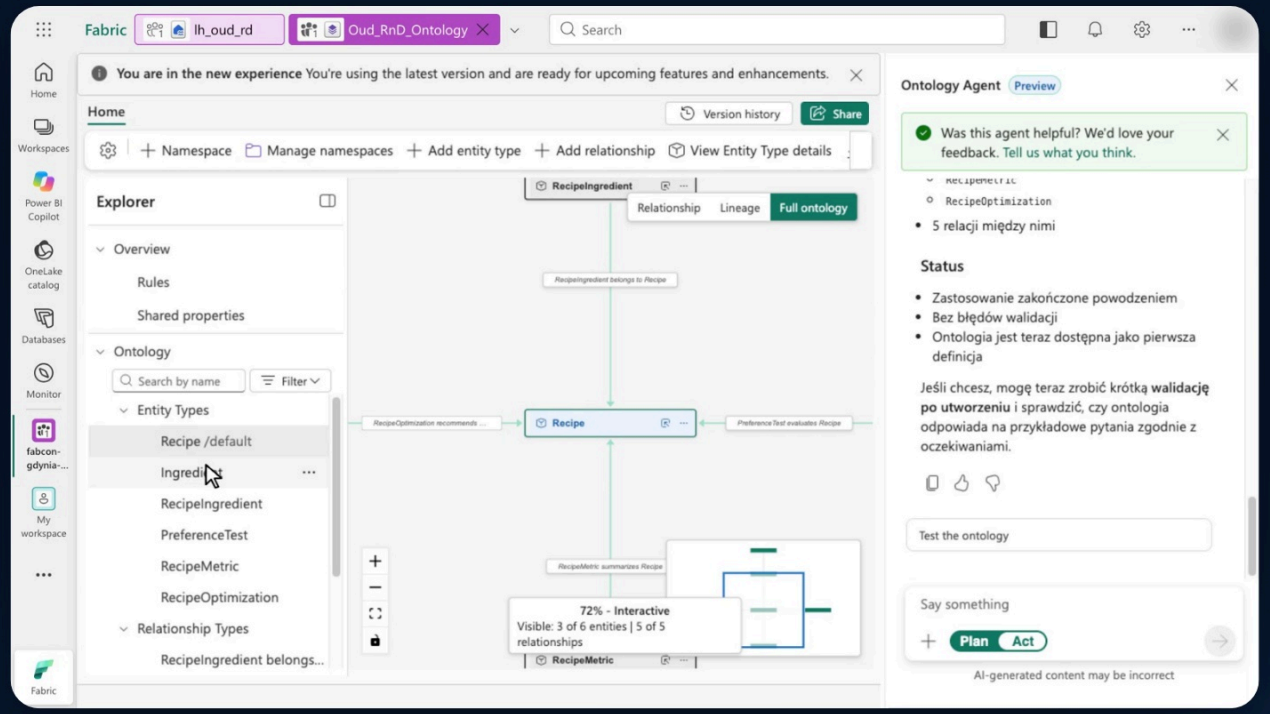
Dla SQL i PostgreSQL, w Database Hub i w VS Code. Zapowiedziane na keynote, jeszcze niedostępne.

> Sam Database Hub też jest w preview.

CZĘŚĆ 2 · CO DOJECHAŁO

Nowa ontologia w Fabric IQ: encje z modelu semantycznego, reguły w języku naturalnym, eksport do grafu wiedzy.

PREVIEW **Ontologia w Fabric IQ**

Ontologia powstaje z modelu semantycznego, danych w OneLake i dokumentów. **Reguły piszemy w języku naturalnym.** Miary DAX trafiają do niej jako metryki. Agent ontologii działa w naszym imieniu i respektuje OneLake security, RLS, OLS i CLS.

> **Czyli:** eksportujemy do RDF i Turtle, standardów W3C dla grafów wiedzy, a importujemy także z OWL. Ontologię z Fabric otworzy więc inne narzędzie grafowe.

> Dotychczasowa wersja ontologii znika 31 stycznia 2027, nowa ją zastępuje. Niezależna analiza wytknęła encje bez klucza identyfikującego i brak automatycznej kontroli stanu ontologii.

01
02
03

CZĘŚĆ 2 · CO DOJECHAŁO

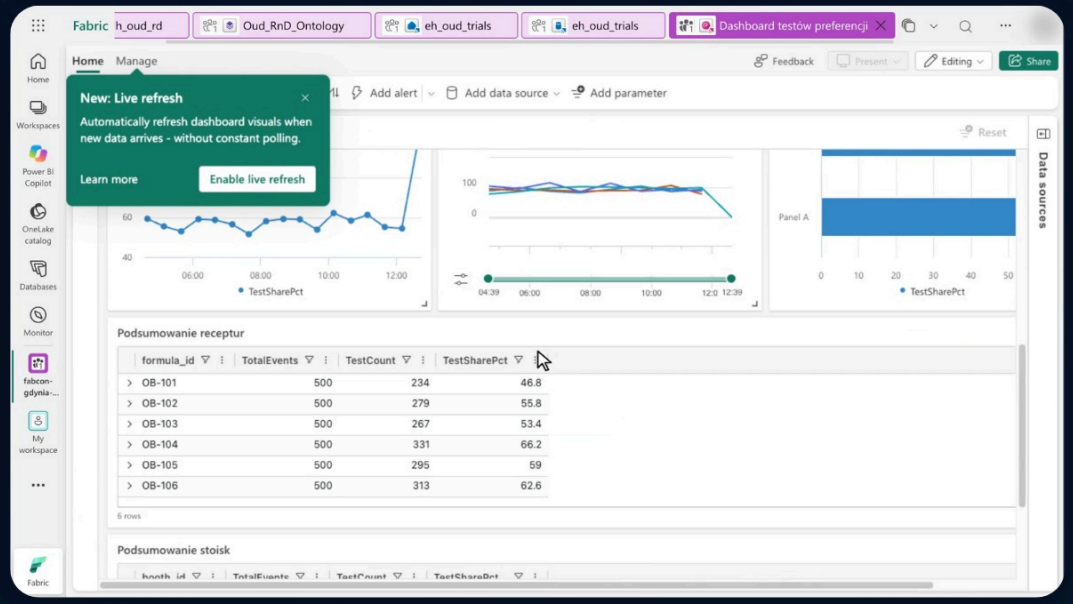
Power BI: aplikacje agentowe wkrótce w preview, Copilot dla RTI już w preview.

PREVIEW **Aplikacje agentowe w Power BI Desktop**

Opisujemy aplikację, a Power BI Desktop ją wygeneruje, pokaże podgląd i opublikuje. **W cenie licencji Pro i PPU**, do 1 GB na aplikację, z zapisem zwrotnym (write-back).

PREVIEW **Copilot dla Real-Time Intelligence**

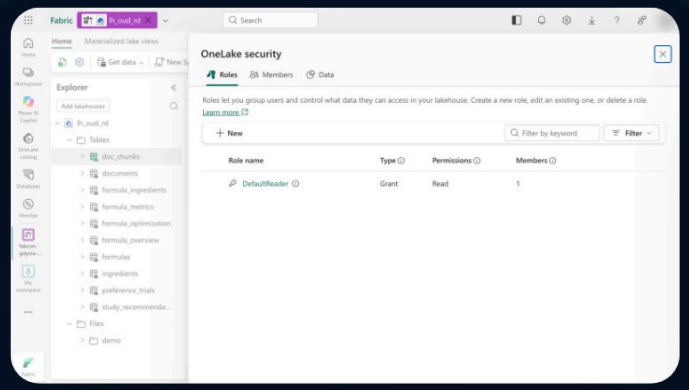

Real-Time Dashboard z jednego zdania, a eventhouse'em zarządzamy w języku naturalnym.

CZĘŚĆ 2 · CO DOJECHAŁO

OneLake security: role, RLS i CLS definiujemy raz, a działają też przy dostępie przez skróty.

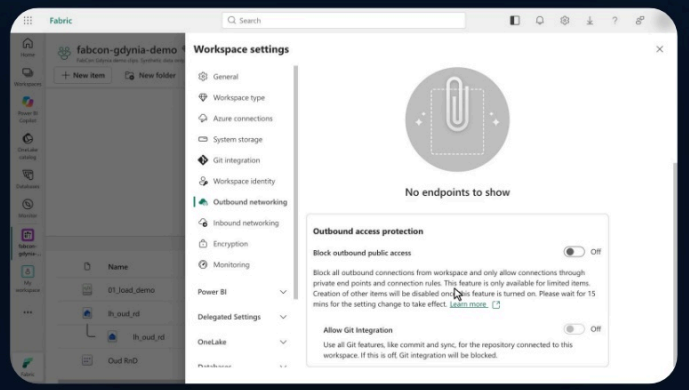
GA **OneLake security**

Role, RLS i CLS w jednym miejscu, **także przy dostępie przez skróty**. Każdy lakehouse dostaje rolę DefaultReader. GA zapowiedziane na najbliższe tygodnie, bez konkretnej daty.

GA skróty PREVIEW data agenty

Outbound access protection

Workspace nie wypuści danych na zewnątrz: ani przez skrót wychodzący, ani przez data agenta.

GA **Purview DLP: blokada dostępu**

Blokuje dostęp wszystkim albo tylko gościom, gdy wykryje dane wrażliwe w elemencie Fabric.

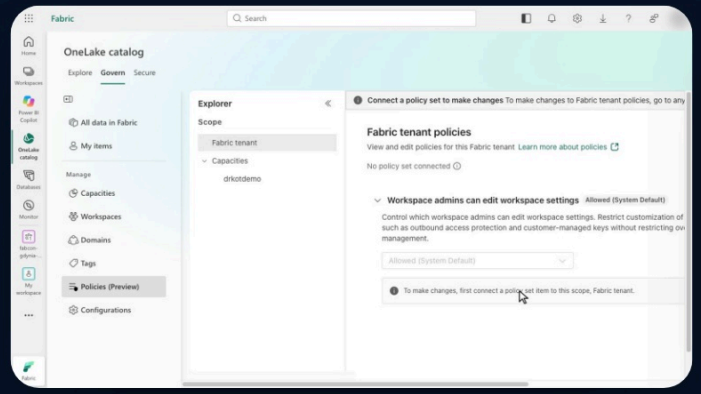
Keynote FabCon, 29 września 2026: GA.

Learn, 7 października 2026: blokada dostępu nadal w preview.

CZĘŚĆ 2 · CO DOJECHAŁO

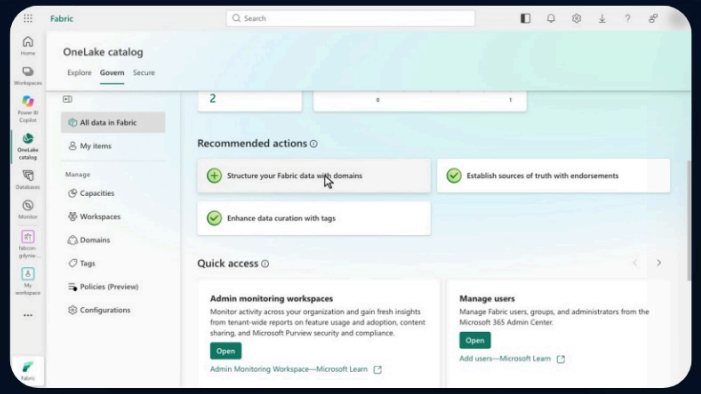
Polityki (tylko allow), catalog Govern i observability: trzy ekrany administratora.

PREVIEW **Polityki w Fabric**

Zakres: tenant albo capacity. **Działa tylko lista dozwolonych**: jedynym efektem jest Allow, a Deny nie istnieje. Warunki: workspace, grupy, etykiety wrażliwości, domena odbiorcy, typ elementu.

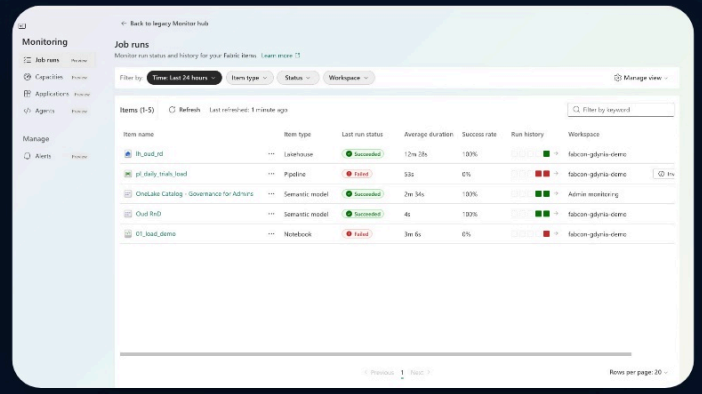
GA **OneLake catalog Govern**

Jeden ekran dla admina: pokrycie etykietami, wyniki DLP, ustawienia tenantu, zalecane działania.

> Dane odświeżają się raz dziennie. Widok nie obejmuje tabel wewnątrz elementów.

PREVIEW **Observability**

Nowy Monitor hub: historia przebiegów i odsetek udanych uruchomień każdego joba. Do tego workspace monitoring w eventhouse i alerty Activator.

Czy nasz tenant jest gotowy na agenta, który czyta dane w naszym imieniu?

01
02
03

03

CZĘŚĆ 3

Czego jeszcze nie ma i od czego zacząć

CZĘŚĆ 3 · CZEGO NIE MA I OD CZEGO ZACZĄĆ

Pięć zapowiedzi bez daty i jedna twarda data: 31 stycznia 2027 znika dotychczasowa ontologia.

CO		STATUS
ROADMAPA	Rozliczanie on-demand i capacity F0	Wkrótce, cennika jeszcze nie ma
ROADMAPA	Agenci baz danych dla SQL i PostgreSQL	Wkrótce
ROADMAPA	Natywna obsługa ontologii i modeli semantycznych w IQ sharing	Na roadmapie
ROADMAPA	Apache Ossie jako niezależny od dostawców standard ontologii, wspólnie ze Snowflake	Ogłoszone
ROADMAPA	Data GA dla OneLake security	Nie podano
ROADMAPA	Dotychczasowa wersja ontologii	Wyłączenie 31 stycznia 2027

01
02
03

CZĘŚĆ 3 · CZEGO NIE MA I OD CZEGO ZACZĄĆ

Co włączyć, co sprawdzić w pilotażu, co odłożyć. Decyduje etykieta, nie opinia.

Włączamy

- GA — Fabric IQ w Microsoft 365 Copilot Chat
- GA — OneLake catalog Govern
- GA — OneLake security, gdy będzie GA

Sprawdzamy w pilotażu

- PREVIEW — Ontologia na jednym modelu
- PREVIEW — Agent operacyjny w Monitor hub
- PREVIEW — Polityki na jednej capacity
- GA — Fabric IQ MCP na jednym workspace

Odkładamy na później

- PREVIEW — Osmos na produkcji
- TBC — Core MCP dla klientów autonomicznych
- ROADMAPA — Agenci baz danych

Pilotaż obejmuje jeden workspace, jeden model albo jedną capacity, żeby dało się go wyłączyć jednym ruchem.

01
02
03

CZĘŚĆ 3 · CZEGO NIE MA I OD CZEGO ZACZĄĆ

Cztery ustawienia tenantu do sprawdzenia, każde z kodem QR do Learn.

4

1. Microsoft 365 admin center, ustawienia Copilot, „Fabric data in Microsoft Copilot". Sprawdźmy, kto ma dostęp.

learn.microsoft.com/microsoft-365/copilot/copilot-powerbi-copilot-chat

2. Sprawdźmy ustawienie AI na modelach semantycznych z danymi HR i finansowymi. Nie przechodzi ono na modele łańcuchowe.

learn.microsoft.com/power-bi/create-reports/copilot-semantic-models

3. Sprawdźmy ustawienia tenantu, które pozwalają AI przetwarzać dane poza regionem i poza obszarem geograficznym capacity.

learn.microsoft.com/fabric/data-engineering/data-engineering-agent-get-started

4. Włączmy outbound access protection na workspace'ach z danymi wrażliwymi.

learn.microsoft.com/fabric/security/workspace-outbound-access-protection-data-agent

01
02
03

CZĘŚĆ 3 · CZEGO NIE MA I OD CZEGO ZACZĄĆ

Inżynier: test RLS pod data agentem. CTO: pytanie o tożsamość agenta.

</> Inżynier

1 Przetestujmy RLS pod data agentem na własnym modelu. Według Learn agent respektuje RLS i CLS. W Microsoft Q&A jest jednak niepotwierdzone zgłoszenie, że agent zwrócił niefiltrowane wiersze. Sprawdźmy sami.

- learn.microsoft.com/fabric/data-science/concept-data-agent
- learn.microsoft.com/answers/questions/5556598, zgłoszenie

2 Oznaczmy elementy w preview, zanim ktoś wstawi je na produkcję.

CTO

3 Agent działa w imieniu użytkownika, z najmniejszymi uprawnieniami i tylko do odczytu. Respektuje Purview DLP. Agent nie zobaczy więcej niż użytkownik.

- learn.microsoft.com/fabric/data-science/concept-data-agent

4 Zapytajmy Microsoft, czy agent może działać pod własnym Entra Agent ID, a nie jako użytkownik. Na razie nie ma odpowiedzi.

- learn.microsoft.com/entra/agent-id/whats-new-agent-id

01

02

03

Fabric stał się platformą dla agentów.
Czy nasze ustawienia za tym nadążają?

01

02

03

Pytania

dr Estera Kot
linkedin.com/in/esterakot

Slajdy, PDF i nagrania
github.com/ekote/fabcon-barcelona-2026-recap

CLOUDS ON MARS **zatrudnia**

Projekty: platformy danych i lakehouse, modelowanie danych i raportowanie, AI i automatyzacja. Microsoft Fabric, Azure, Databricks, Power BI.

Nie robimy body leasingu. Prowadzimy projekty, a staff augmentation zdarza się bardzo, bardzo rzadko.

cloudsonmars.com/careers · estera.kot@cloudsonmars.com

Microsoft MVP Most Valuable Professional

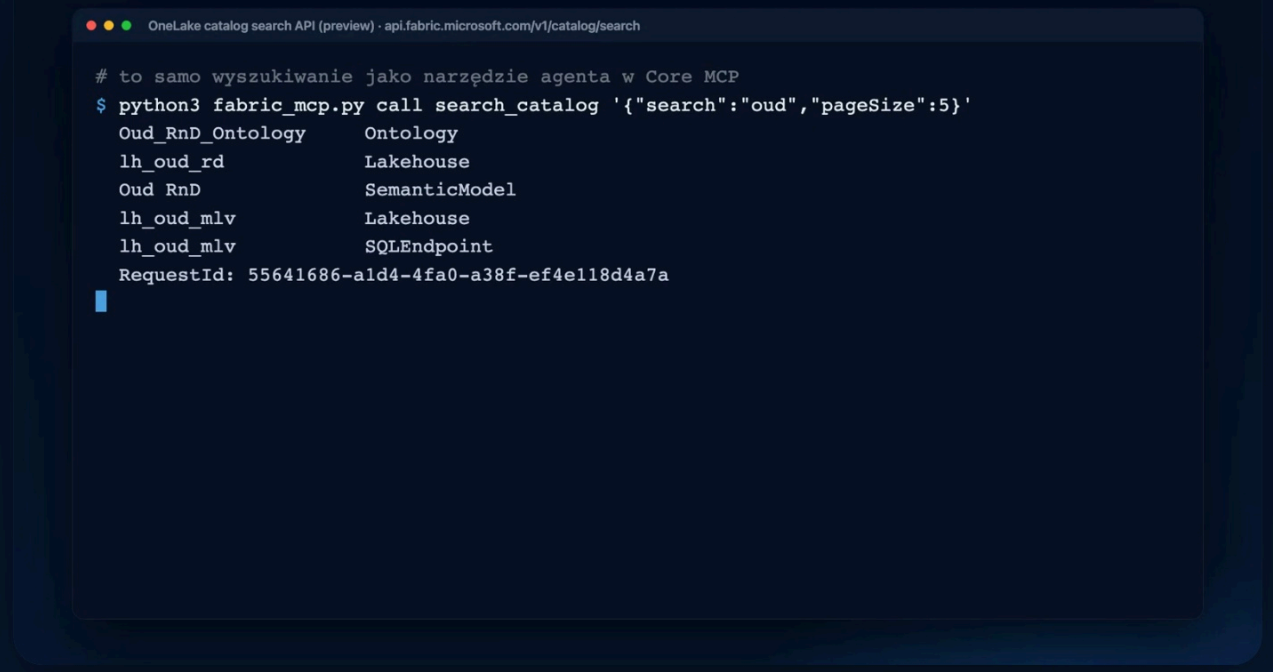
Data Community Trójmiasto
meetup #34 · Gdynia

01
02
03

DODATEK · NOWOŚCI W AKCJI

Przeszukujemy katalog OneLake z kodu: jedno zapytanie, cały tenant.

PREVIEW OneLake catalog search API

`POST /v1/catalog/search` szuka po nazwie, opisie i nazwie workspace'u, z filtrem typów. Zwraca tylko to, do czego mamy uprawnienia. **To samo wyszukiwanie daje narzędzie search_catalog w Core MCP.**

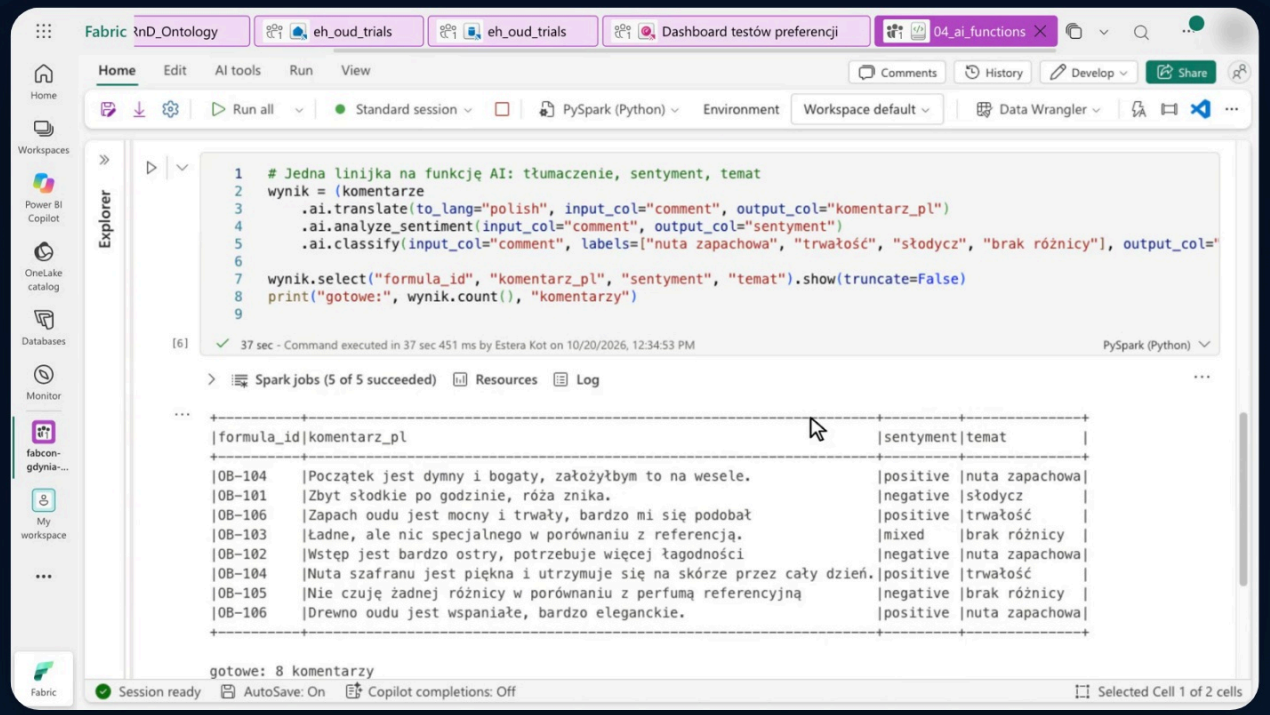
> **Czyli:** agent najpierw sprawdza, czy model albo tabela już istnieje, zanim zbuduje kolejną kopię.

01
02
03

DODATEK · NOWOŚCI W AKCJI

AI functions w Sparku: tłumaczenie, sentyment i klasyfikacja jedną linijką na kolumnę.

GA **AI functions w notebooku PySpark**

`ai.translate`, `ai.analyze_sentiment` i `ai.classify` na komentarzach testerów napisanych po angielsku, arabsku i francusku. **Wbudowany endpoint Fabric, bez klucza API.**

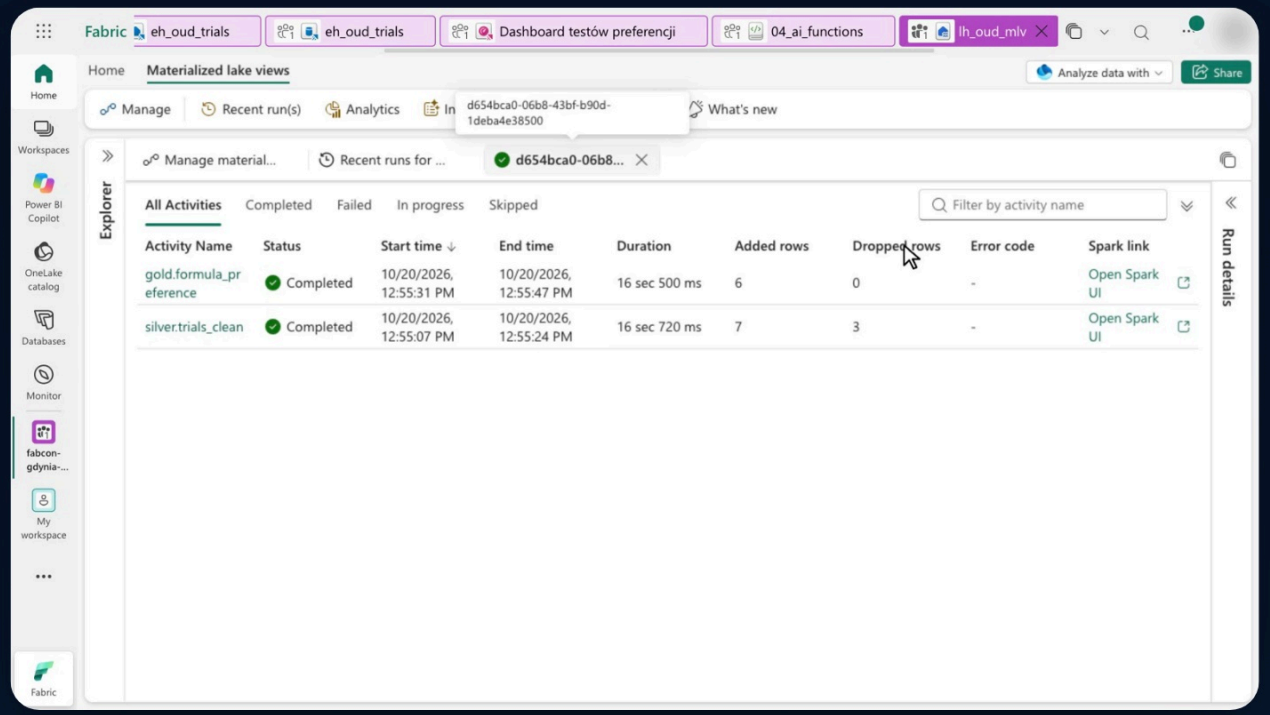
> **Czyli:** przetwarzamy tekst tam, gdzie leżą dane, bez osobnej usługi i bez kopiowania.

> Na Runtime 2.0 trzeba dziś jawnie wskazać model. To tymczasowe obejście opisane na Learn.

DODATEK · NOWOŚCI W AKCJI

Materialized lake views: architektura medalionowa w SQL, reguły jakości w definicji widoku.

GA **Materialized lake views**

Warstwy srebrną i złotą tworzymy przez `CREATE MATERIALIZED LAKE VIEW`. Fabric sam buduje lineage i odświeża widoki w kolejności zależności. `CONSTRAINT … ON MISMATCH DROP` **odrzuca błędne wiersze.**

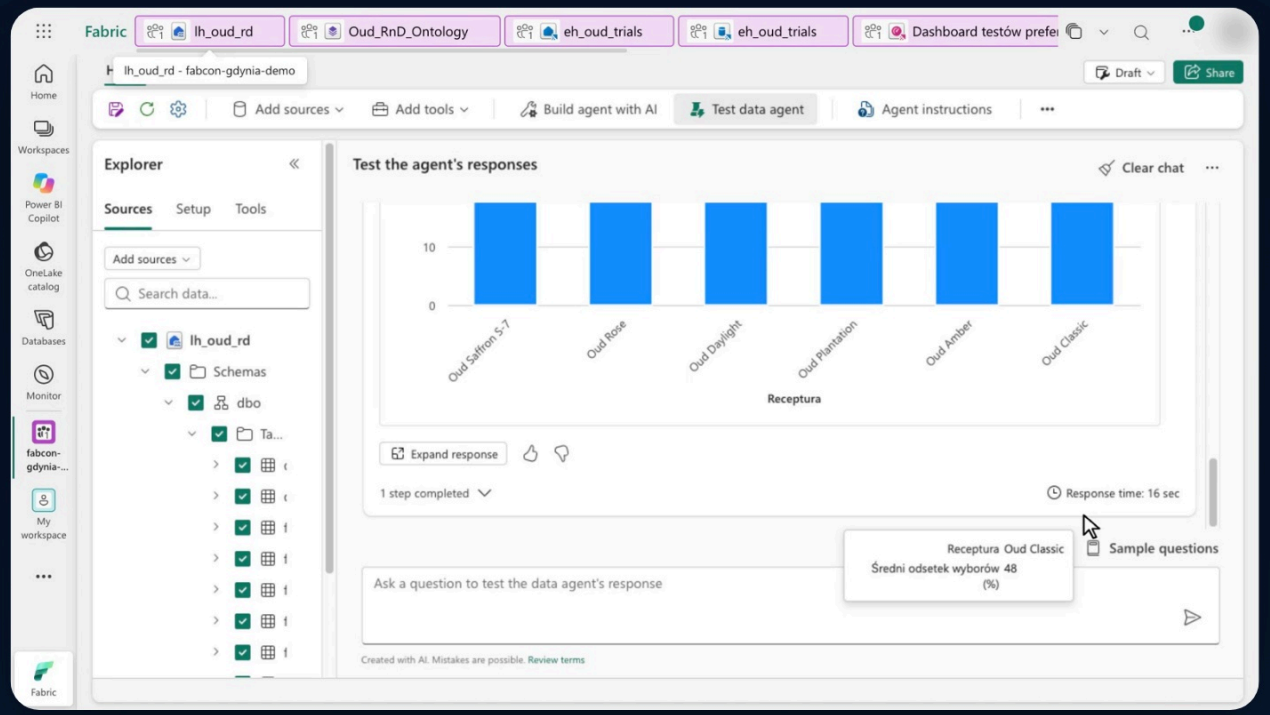
> **Czyli:** trzy błędne wiersze z panelu nie trafiły do warstwy złotej. Raport przebiegu pokazuje Dropped rows: 3.

> Widoki tworzone z PySpark są w preview i odświeżają się tylko w całości.

DODATEK · NOWOŚCI W AKCJI

Data agent po polsku: pytanie, SQL na lakehouse, tabela i wykres.

GA **Fabric data agent**

Agent na lh_oud_rd z instrukcjami po polsku. **Obie odpowiedzi zgadzają się z danymi:** OB-104 Oud Saffron S-7, 68%, 14 353 QAR za kilogram.

Czyli: testujemy agenta pytaniami, na które znamy odpowiedź.

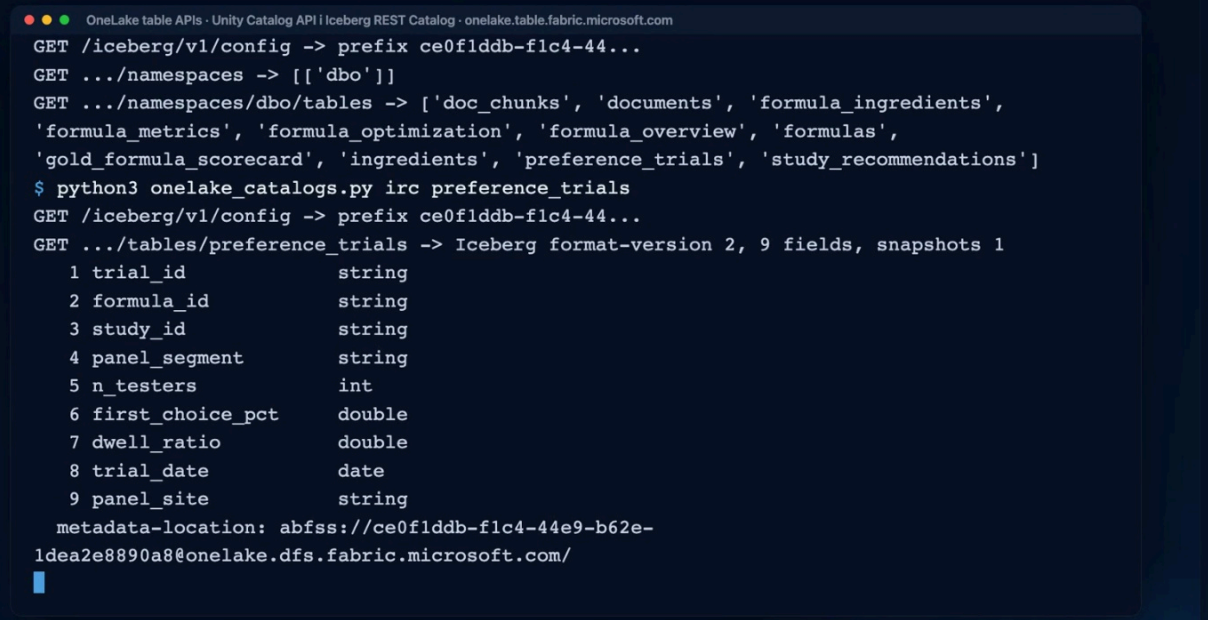
Przy nieostrym pytaniu „która daje najwięcej za najmniej" agent źle złączył tabele i uznał, że jest jedna receptura.

01
02
03

DODATEK · NOWOŚCI W AKCJI

Te same tabele Delta widzimy przez Unity Catalog API i Iceberg REST Catalog.

GA **OneLake table APIs**

Endpoint `onelake.table.fabric.microsoft.com`: Delta przez API zgodne z Unity Catalog, Iceberg przez Iceberg REST Catalog. **Tabela Delta z lakehouse jest widoczna jako Iceberg format-version 2.**

> **Czyli:** każdy silnik, który obsługuje Iceberg REST albo Unity Catalog, widzi nasze tabele bez kopii i bez eksportu.